

Т.Р. Царук, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

ОБҐРУНТУВАННЯ ПЕРІОДИЧНОСТІ ТЕХНІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ПІДРОЗДІЛІВ ДСНС УКРАЇНИ

Ефективність використання і безпека руху пожежного автомобіля (ПА) в значній мірі залежать від технічного стану його агрегатів, вузлів, систем і механізмів, що визначається якістю технічного обслуговування (ТО) і ремонту.

Для підтримування працездатності пожежних автомобілів, забезпечення їх надійності, економічності, безпеки руху та екологічної безпеки під час експлуатації призначена система технічного обслуговування і ремонту (ТО і Р) техніки. Готовність ТЗ до дій за призначенням визначається належним технічним станом, і, зокрема, досягається належною експлуатацією згідно з нормативно-технічною документацією, своєчасним та якісним технічним обслуговуванням тощо.

В нашій країні діє планово-попереджувальна система ТО і Р автомобілів, згідно якої технічне обслуговування автомобілів виконується у планово-обов'язковому порядку через нормативний пробіг. Нормативи з технічного обслуговування, а саме: періодичність, перелік та трудомісткість робіт, визначаються діючим «Положенням про технічне обслуговування і ремонт дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту» (затвердженим наказом Мінтрансу України № 102 від 30.03.1998 р.) та документацією заводу-виробника [2].

Щодо технічного обслуговування транспортних засобів підрозділів ДСНС України, воно здійснюється згідно інструкцій з експлуатації ТЗ, «Настанови з експлуатації транспортних засобів в органах та підрозділах ДСНС України» (затвердженої наказом ДСНС України № 432 від 27.06.2013 р.), а також відповідних нормативно-правових актів [1].

Проблему підвищення рівня технічного стану автомобілів доцільно вирішувати шляхом удосконалення нормативної бази, згідно якої проводиться ТО.

Підвищення рівня технічного стану ТЗ підрозділів ДСНС можливе за умови науково-обґрунтованого визначення та виконання режимів технічних впливів – раціональних періодичностей, які забезпечать справний стан.

Розглянемо усю складність системи дещо глибше, пожежний автомобіль – складна технічна система. Чим більше компонентів в системі, тим вища ймовірність відмов і зривів, тому ускладнення конструкції призводить до зниження надійності.

Крім того, пожежа – не найкраще робоче середовище для «чутливої» електронної апаратури, якою в останній час все частіше оснащуються сучасні ПА. За своєю природою і функціональним призначенням таке обладнання вимагає більш високої кваліфікації з боку персоналу як при оперативному використанні, так і під час ТО. За наявності подібної техніки спеціальна підготовка персоналу та організація відповідної роботи технічної служби для обслуговування становляться необхідністю.

Останні моделі ПА, пропоновані споживачу європейськими фірмами, оснащені досить складними системами електронних датчиків, індикаторів, органів управління, а також складними механізмами, вбудованими елементами бортової діагностики, що забезпечують повністю автоматичну роботу агрегатів і постійний контроль за їх станом.

Ці технічні рішення стали нормою для сучасних європейських ПА, і фірми змушені організувати курси з навчання операторів, до моменту, коли доведеться працювати на таких машинах і обслуговувати їх.

Пожежні автомобілі експлуатуються як в пожежних частинах населених пунктів, так і в об'єктових підрозділах. Пожежні автомобілі, що експлуатуються в об'єктових частинах, очевидно, працюють значно менше, ніж ті, які експлуатуються в пожежних частинах населених пунктів. Швидкість руху пожежних автомобілів на об'єктах часто обмежена діапазоном 10 – 20 км / год, що визначається умовами руху між технологічними спорудами і устаткуванням.

Річне напрацювання спецагрегатів об'єктових пожежних автомобілів менше, ніж в міських умовах. Значну частину часу дані автомобілі знаходяться в режимі очікування.

Невідповідність фактичних напрацювань пожежних автомобілів між обслуговуванням ТО-1 і ТО-2 свідчить про недосконалість існуючої системи планування технічних обслуговувань. Так, проведення ТО-1 один раз на місяць часто призводить до того, що пожежний автомобіль, не маючи достатнього напрацювання, без необхідності піддається технічному обслуговуванню.

З вище вказаного, можна зробити висновок, що для оптимізації періодичності ТО слід провести корекцію термінів проведення ТО по відношенню до вказаних в Настанові з експлуатації транспортних засобів в органах та підрозділах ДСНС України.

Періодичність технічного обслуговування є одним з найважливіших нормативів технічної експлуатації пожежних автомобілів. Якість і своєчасність виконання технічного обслуговування істотно впливають на надійність, паливну економічність, безпеку та інші експлуатаційні якості пожежних автомобілів.

Експлуатація пожежних автомобілів в умовах об'єктових підрозділів відбувається з меншою інтенсивністю, ніж в територіальних підрозділах ДСНС. Відповідно напрацювання пожежних автомобілів, що перебувають на озброєнні об'єктових підрозділів менше, ніж в територіальних підрозділах.

Важливе значення має відношення періодичності проведення ТО-1 до ТО-2, яке виражається цілим числом. Якщо для вантажних автомобілів таке відношення становить 4, то для пожежних автомобілів, які мають напрацювання значно нижче нормативного, відношення періодичності проведення ТО-1 до ТО-2 може досягати 12. Це вказує на необхідність частіше проведення ТО-1, не викликане необхідністю відновлення належного рівня надійності і приводить лише до збільшення матеріальних і трудових витрат на експлуатацію пожежних автомобілів.

Висока оперативна готовність підрозділів в значній мірі залежить від рівня розвитку їх технічної служби. Зміни в технології технічного обслуговування та ремонту пожежних автомобілів вимагають постійного вдосконалення нормативної бази технічної експлуатації пожежних автомобілів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Настанова з експлуатації транспортних засобів в органах та підрозділах ДСНС України : затверджена наказом ДСНС України № 432 від 27.06.2013 р.
2. Положення про технічне обслуговування і ремонт дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту : затверджене наказом Мінтрансу України № 102 від 30.03.1998 р.